

El 6 d'octubre a Vilafranca. Un passeig històric per la vila
Ramon Arnabat | Salvador Campamà | Raimon Soler
Dilluns 6 d'octubre de 2025 / 19 h / Capella de Sant Joan

ELS DIES 5-6-7 D'OCTUBRE A VILAFRANCA DEL Penedès

Divendres, 5 d'octubre, a la tarda

- La vaga convocada per l'Aliança Obrera de Vilafranca (ERC, USC, BOC, UdR i UGT), amb el suport indirecte de la CNT, es generalitza la tarda del dia 5 arreu de la vila i s'escampa per la comarca.

Nit del divendres 5 al dissabte 6

- Es realitzen registres a domicilis de persones de dreta per a buscar-hi armes, ja que es temia un que donessin un cop de mà. També es va obligar a Pau Cerdà, secretari de la Lliga i futur dirigent de la CEDA a acompanyar el Comitè al local de la Lliga per assegurar-se que no hi havia armes.

Dissabte, 6 d'octubre, al matí

- L'ajuntament s'incauta de les claus de la **capella de Sant Joan** (*plaça de Fermín Galán*), per a convertir-la en **presó provisional** per a tancar-hi vilatans de dretes contraris a la revolta.

Dissabte, 6 d'octubre, a les 4 de la tarda

- Des del **local de l'ERC** al núm.6 del carrer de Sant Pere (*carrer 14 d'abril*), va sortir, cap a les **4 de la tarda**, una gran manifestació popular que, travessant la Rambla de Sant Francesc (*Rambla de Francesc Pi i Margall*), s'adreçà al local del **Centre Agrícola** a la **Rambla Nostra Senyora** (*Rambla Francesc Macià*), lloc de reunió dels propietaris. El local va restar incautat com a seu del **Comitè Revolucionari** i, del seu balcó s'hi van penjar quatre banderes: l'estelada dels catalanistes, la roja dels socialistes i comunistes, la roja i negra dels anarquistes, i la roja i verda dels rabassaires.

Dissabte, 6 d'octubre, al voltant de les 8 del vespre

- Al llarg de la tarda van arribant a la vila camions plens de pagesos de la comarca que aniran concentrant-se a la plaça de l'Ajuntament.
- Cap a un **quart de 9 del vespre** es va sentir per ràdio la **proclama de l'estat Català** que estava fent des de Barcelona el president Companys.
- Acte seguit, una manifestació va sortir del local de l'ERC i, enfilant-se pels carrers de Sant Pere (*14 d'abril*) i de la Cort, va arribar a la **plaça de la Vila**.
- A dos quarts de nou, des del balcó de l'Ajuntament es proclamà a Vilafranca l'Estat Català.

Dissabte, 6 d'octubre, al voltant de les 9 del vespre

- En acabar-se la proclamació de l'estat Català, bona part de la gent que hi havia concentrada a la plaça va iniciar un recorregut per la vila.
- La multitud va travessar la **plaça de Sant Joan** (*plaça de Fermín Galán*) i va seguir pel **carrer de Sant Joan** (de *García Hernández*) fins al **núm.4**, on hi havia el **Centre Radical**, seu del **Partit Republicà Radical**, el partit de centre dreta que governava Espanya. Es van trencar els vidres, es va fer caure el rètol del Centre Radical a trossos i, finalment, es va assaltar el local.
- A continuació la manifestació seguí fins al carrer de la Parellada (*carrer d'Àngel Guimerà*) que enfilà fins a trobar el **carrer dels Ferrers**, allà al **núm.38**, hi tenia la seva seu l'**Associació Catòlica**. Uns quants manifestants van enfil·lar-se per la bastida que hi havia a la façana i, un cop dins l'edifici, van llançar els mobles pels balcons, inclòs un piano.
- La multitud seguí carrer amunt i girà cap al **carrer de la Font núm.6**, on hi havia la seu de la **Lliga Catalana**, el partit catalanista de dretes que donava suport al govern conservador. Aquest local també va ser assaltat i destrossat.

Dissabte, 6 d'octubre, al voltant de les 10 de la nit

- Des d'aquí la multitud seguí pel carrer Pinés (*de Ferrer i Cabra*) fins trobar el carrer de Santa Clara i seguir-lo fins a l'encreuament del **carrer de Santa Clara i de l'avinguda de Barcelona** (*carrer Prat de la Riba*) on hi havia **la capella de Sant Magí** (ara hi ha una font) que va ser assaltada i cremada.
- Els revoltats, passant pel carrer de Sant Magí i la plaça del Triangle, s'havien plantat al **carrer de Puigmoltó** cantonada amb el carrer del Carme, davant **la capella de l'escola religiosa de Sant Elies**, amb la intenció de cremar-la. La multitud marxà tot just quan arribaven esbufegant l'Alcalde Balaguer i el diputat Armendares.
- La manifestació continuà fins al **convent del Carme** que es trobava just al costat de l'anterior, entre **els carrers del Carme, de la Font i de Puigmoltó** (on ara hi ha el CEIP Doctor Estalella i Graells). Els dos polítics republicans van mirar de dissuadir els incendiàries, però la multitud els escridassà i, davant les amenaces de la gent, van haver de fugir.
- Tot seguit, la multitud va anar al **convent i església de la Trinitat al mateix carrer de la Font**, on van cremar la **capella del Remei i part del claustre**.
- A continuació els manifestants van travessar diversos carrers del nucli antic i es van dirigir a la **plaça de l'Oli, on hi havia el col·legi de Sant Ramon**. L'edifici no va ser, però, cremat, ja que Roig i Vidal va convèncer la gent que podria servir d'escola pública per a fills de treballadors.

Dissabte, 6 d'octubre, al voltant de les 11 de la nit

- Els manifestants pugen per la **plaça Jaume I** i saquegen i cremen les **capelles de Sant Pelegrí i dels Dolors**.
- **Passades les 11 de nit**, la multitud entrava a la **basílica de Santa Maria**, la Catedral del Penedès, reducte parroquial ultraconservador encapçalat pel rector Lluís Urpí. Alguns dels objectes i relíquies es van treure i es van cremar a la plaça de Santa Maria. La basílica de Santa Maria va estar cremant durant tota la nit i l'incendi no es va sufocar fins al migdia de l'endemà.

Dissabte, 6 d'octubre, al voltant de les 12 de la nit

- Finalment, la manifestació es desplaça pels carrers de Sant Bernat i del General Prim, fins al carrer de Sant Pere (14 d'abril) amb la intenció de cremar el **convent de Sant Francesc**, situat davant la seu d'ERC, però un grup de militants d'aquest partit va espantar els incendiàries amenaçant-los amb fusells.

Diumenge, 7 d'octubre, al voltant de la 1 de la matinada

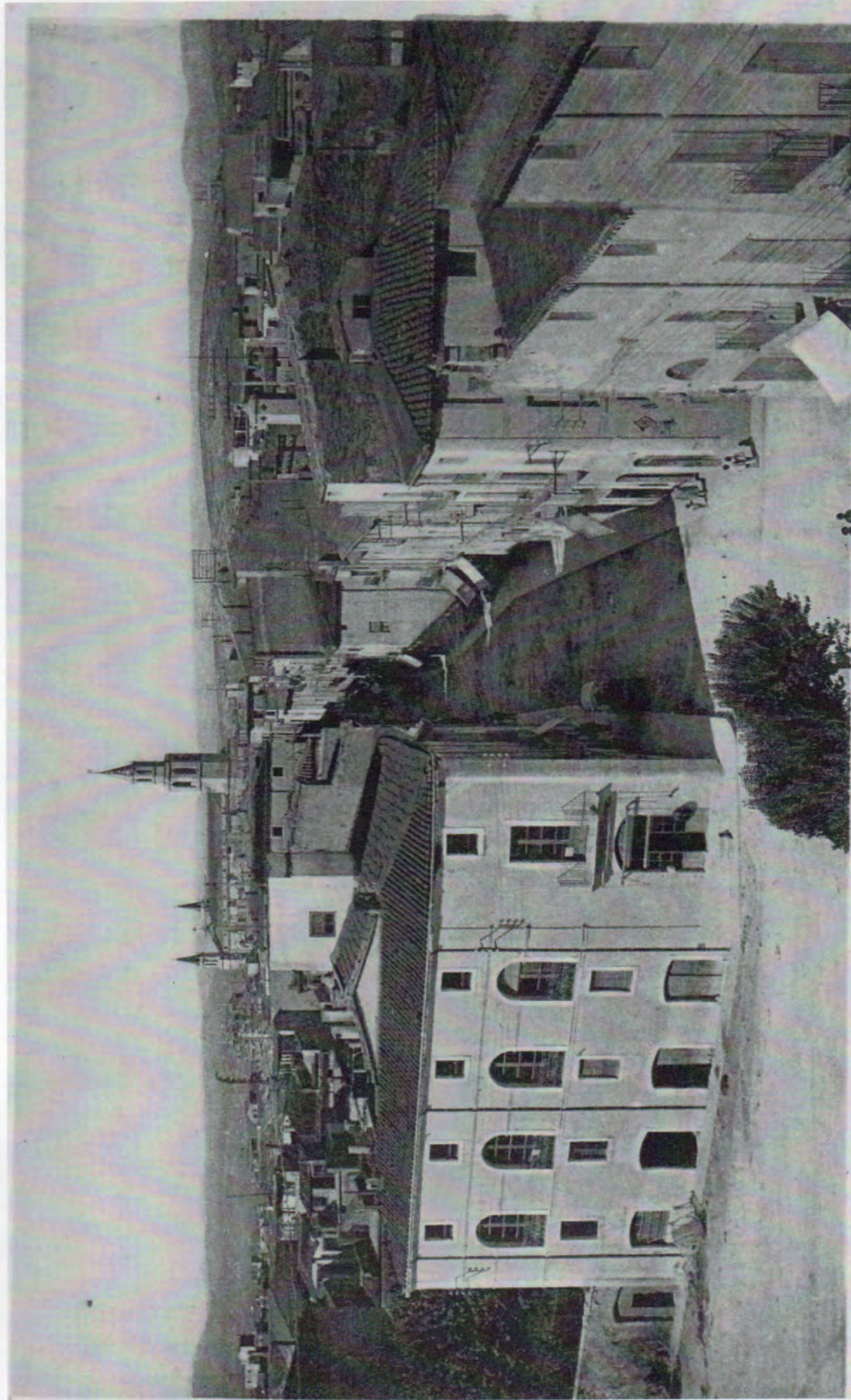
- La majoria dels manifestants de la comarca tornen als seus pobles. Mentre a la vila resten patrulles de vigilància, a l'espera de notícies. Se sap ja que alguns pagesos que amb una vintena de camions i autocars s'havien desplaçat cap a Barcelona, van ser aturats i retornats des de Martorell i des de l'Ordal.

Diumenge, 7 d'octubre, al matí

- A un quart de set del matí la revolta havia estat esclafada per l'exèrcit a Barcelona i Lluís Companys i el seu govern havien estat detinguts. Les notícies comencen a estendre's per la vila al llarg del matí.

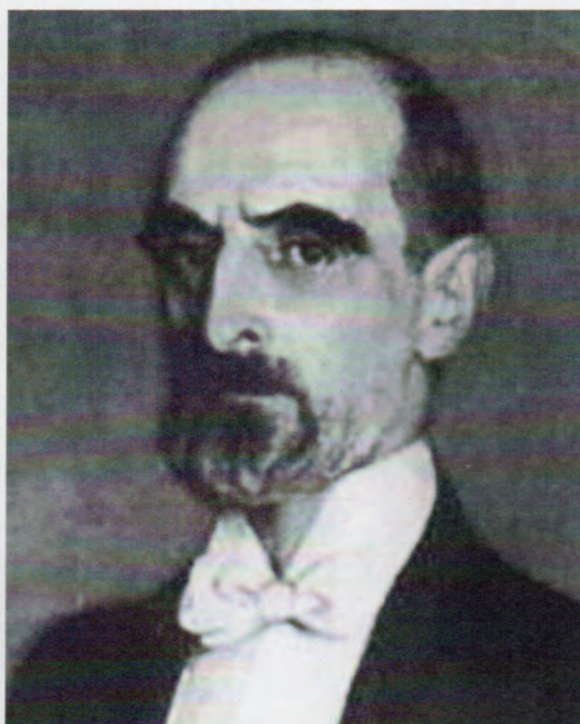
Diumenge, 7 d'octubre, al migdia

- Uns trenta carrabiners i guàrdies civils de les casernes de Vilafranca, Sant Sadurní i Torrelles, entren a la vila per l'Avinguda de Barcelona (carrer d'Enric Prat de la Riba) per tal de desarmar els revoltats, aquests els esperen al començament de la Rambla Nostra Senyora (*Francesc Macià*) i es produeix **un tiroteig** que provoca diversos ferits en els dos bàndols, així com la mort accidental de l'electricista Josep Marimon Esteve de 35 anys que estava tancant una porta de casa seva, al núm.6.
- Després del tiroteig els revoltats es van dispersar pels carrers de la vila i amagaren les seves armes, mentre que els carrabiners i la Guàrdia Civil assaltaven el Centre Agrícola i ocupaven l'Ajuntament.

V.LAFRANCA DEL PENEDE'S — Vista parcial i carrer de la Parellada

L. Rolsin fot. - Barcelona

Francesc Cambó

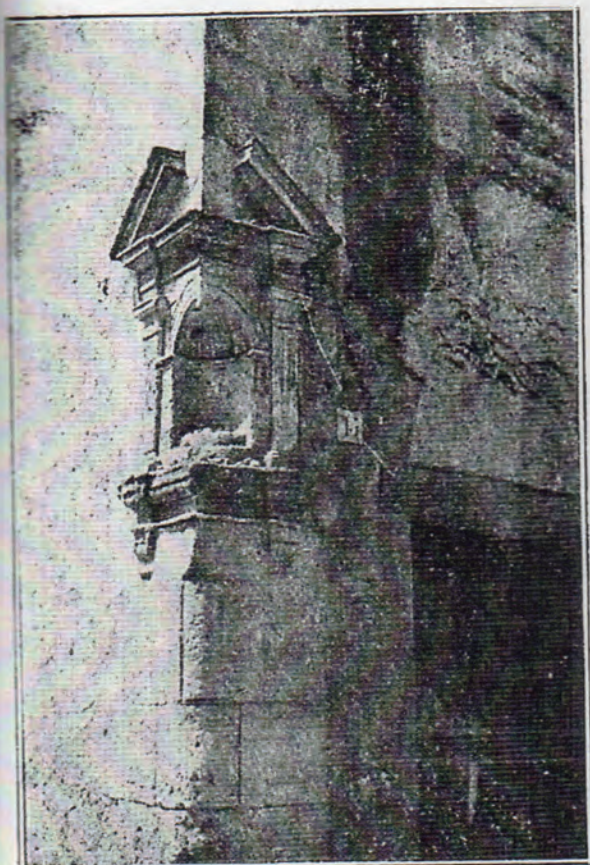

Jaume Ferrer i Cabra

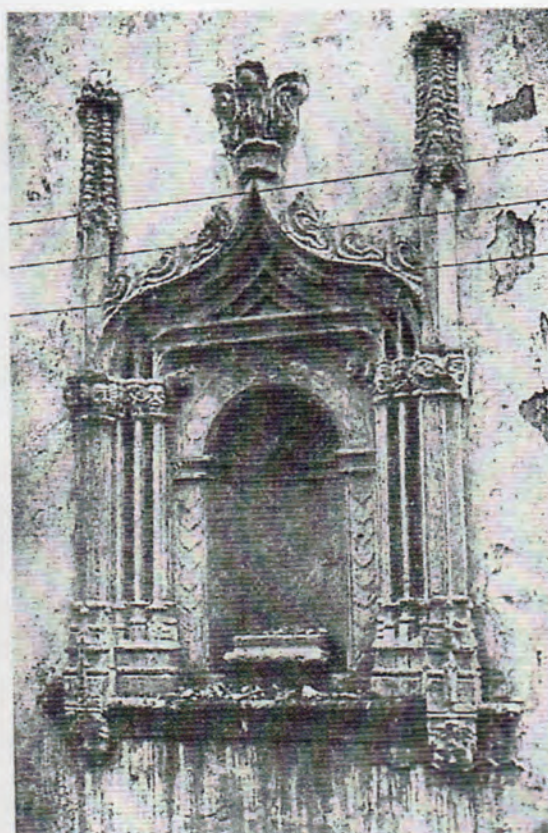
El convent del Carme

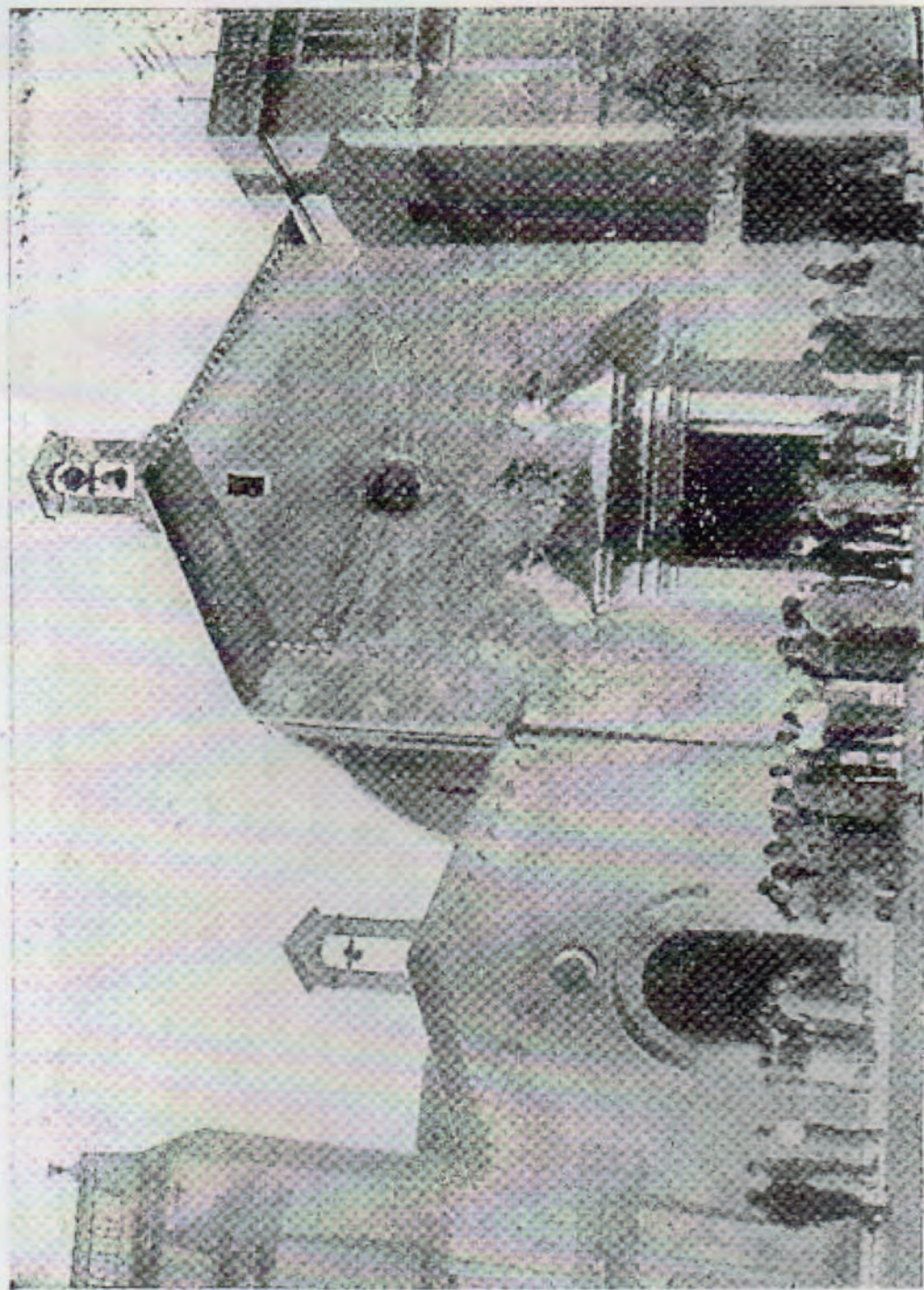
Les finestres del convent
i la porta de l'església.

Capelleta renaixement a la cantonada
del carrer de Puigmoltó.

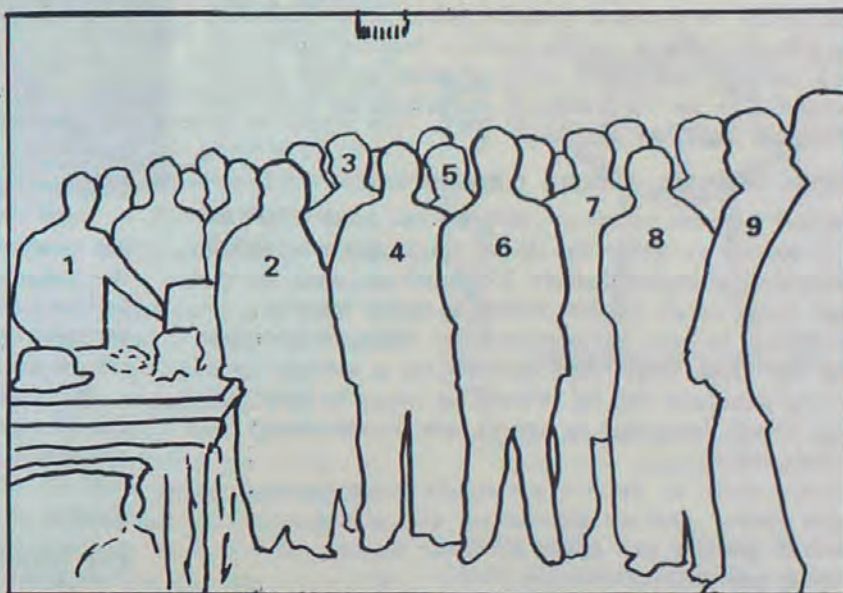
Capelleta gòtica del carrer de la Font

Les capelles de Sant Peregrí i de les Dolors, a la matinada del diumenge, dia set del corrent, quan els veïns començaven de recorre, en un dolorós i emocionant calvari, els temples que havien estat saquejats, profanats i encesos.

La nostra portada

L'any 1934, amb motiu de la imposició del nom de Pau Casals al carrer que porta ara el nom de Sant Bernat, es traslladà a Vilafranca el president Lluís Companys acompanyat d'altres personalitats, que posen a la fotografia junt amb l'Ajuntament. La fotografia està presa al despatx de l'alcalde, que es conserva encara amb la mateixa decoració i silleria.

- 1.— Francesc Hugué Raurell, conseller.
- 2.— Dr. Salvador Armendares, diputat per Vilafranca.
- 3.— Josias Alberti Esbert, conseller.
- 4.— Fèlix Balaguer, alcalde de Vilafranca.
- 5.— Eusebi Robreño, conseller.
- 6.— Lluís Companys
- 7.— Pere Mestre, Conseller de Proveïments de la Generalitat.
- 8.— Pau Casals
- 9.— Jaume Aiguader Miró, alcalde de Barcelona.

Aquesta fotografia ens ha estat cedida pel Sr. Pere Bertran.

ACCIÓ

La premsa catòlica és la defensa dels interessos de tots.

Veniu, doncs, obligats a protegir-la i donar-li vida.

ANY XXVI

VILAFRANCA DEL Penedès 10 DE NOVEMBRE DE 1934.

NUM. 1312

VILAFRANQUINS!

DESPRÉS del flagell que caigué damunt la nostra Vila, la tràgica nit del 6 d'Octubre, emportant-se'n en flames —sense que en poguem recollir ni les cendres—, els tresors de la pietat vilafraquinca, reclosos i zelosament custodiats en els nostres temples sants, atuits per la magnitud del sinistre, hem pogut passar en silenci la primera mesada de dol.

Mentrestant, a germanats més que mai per la dissort i la dolor, hem pogut, —en les nombroses visites i lletres de condol rebudes de la Vila, la comarca i fins de regions llunyanes i extrangeres— comprovar tot el que significaven per la Vila els nostres temples destruïts.

Tots ells havien estat sempre respectats per tota mena de terratrèmols. Ens tocava a nosaltres assistir amb la nostra impotència i passar per la immensa vergonya de veure engolits per les flames aquells preuats tresors. Sobreït, la nostra esplèndida Basílica de Santa Maria, temple, paleu, museu, casa patral·lament oberta sempre a tot el poble, orgull del Penedès, centre obligat on convergien els visitants en voler-se'n endur de la Vila grata i autèntica impressió de la bellesa i de la grandesa patral, ha estat el blanc principal de las al·lous incendiàries.

D'aquell superb altar major, marc i peanya de la imatge incomparable i llegendària de la Verge dels Socors, no en queda rastre. Els gòtics finestrals, el atan rossetó de la façana que tamiassava la llum apoteòsica del sol ponent, queden esbalandrats a la intempèrie. La capella del Santíssim, pietosa i recollida com un cenacle, es veu convertida en munt de runes. L'orsue magnífic que dominava i conduïa el cant imponent del

La Catedral del Penedès, la nostra Basílica, destruïda. Visió depriment la buidor d'aquest sant temple, exemplar modelic de l'art gòtic.

nostre poble, ha desaparegut. La imatge de la Immaculada, la de rostre més ferm i graciós que hagin vist els nostres ulls; els antics i esplèndids retaules, imatges, pintures, tot, tot ha restat engolit pel foc insaciabla. Fins les reixes de ferro cargolades, els bronzes destruïts, les pedres calcinades i esberlades i les voltes en perill.

El gran patrimoni de Vilafraça ha desaparegut per sempre i sense profit per a ningú. Plorem vilafraquins la nostra immensa dissort.

No ens podem, però, ni volem resignar a tanta ignominia. Cal redreçar-nos, aixecar els ulls al cel i començar la tasca. Hem de provar que si la nostra generació ha fet possible el gran crim religiós, artístic i històric que lamentem, també s'aixeca unànimament per a reparar-lo i redimir-se davant de Déu i davant la història.

Honorats pel venerable senyor Degà per a constituir la Junta de restauració del nostre temple Basílica, i saltant totes les dificultats de les actuals circumstàncies emprem la nostra tasca confiats en l'auxili de Déu, de la Verge Santa, patrona de la Basílica, en la benedicció del nostre estimadíssim Prelat, i en l'ajut entusiasta de tots els bons ciutadans que d'una o altre forma estimen les nostres coses i s'han sentit solidariament ferits en la nit tràgica.

Vilafraquins! Per Déu, per l'art, per l'història, tots plegats, ajudeu a la restauració.

Vilafraça 6 novembre 1934.

La Junta de Restauració de la Basílica de Santa Maria:

Joan Badia, *pvre.* Degà, Pere Coma, *pvre.* Martí Grivé, S. F., Joan Alvarez, Isidre Campionch, Joan Miret, Antoni Güell, Santiago Güell, Joan Bosch, Pau Benach, Cristòfor Mestre, Josep A. Serdà, Felix Mestre i Manuel Feliu.

Com han quedat algunes de les imatges de la parròquia de la Santíssima Trinitat després del incendi.

Vilafraquins!

Mireu la destrucció i la desolació de la Basílica.

Gosarieu deixar-la així, enrunada?

Contribuiu a reconstruir-la.

Aspecte d'algunes de les destroces i saqueig en el convent de les monges de clausura de la nostra vila.

FRUCTIDOR

SETMANARI VILAFRANQUÍ D'ESQUERRA

Any XXVIII

Vilafranca del Penedès, 14 de març del 1936

Núm. 1482

El poble vol, abans que
tot, justícia.
El poble té raó.

EL MUSEU DE VILAFRANCA

Els homes d'esquerra no som uns negats en qüestions artístiques i arqueològiques, però tenim l'obligació de vetllar pels interessos comuns fins i tot quan aquests interessos, en mesura desproporcionada, s'intenta de posar-los al servei d'una entitat que tingui nobles aficions per l'art i l'arqueologia. Aquest és el cas de les relacions entre el «Museu de Vilafranca» i l'Ajuntament. La colla de gestors que assaltaren la nostra Casa de la Vila després del 6 d'octubre va prendre l'acord de regalar 60.000 pessetes, en vint anys, a la Junta del «Museu de Vilafranca». Les condicions amb què es pactà aquest regal foren tan extraordinàriament oneroses per a l'Ajuntament que només cal dir, per a donar-ne una idea, que si la caixa municipal deixava de pagar un any, baldament fos la dinovena anualitat, en el qual cas la vila hauria pagat al Museu 57.000 pessetes, l'edifici ja no podia passar a ésser propietat de l'Ajuntament. Concretament: una magnífica disbauxa amb els diners del comú.

Per nosaltres els senyors que tingueren la idea de crear un museu i instal·lar-lo precisament a l'antiga casa reial de la plaça de Jaume I a costa dels cabals del municipi, no s'han donat compte que llurs aficions resulten cares. Un museu tan modest com el que han creat podia esperar abans de donar-se el gust de tenir edifici propi pagat pels altres. Si més endavant s'hagués demostrat que la perseverança i l'afició d'aquells senyors eren coses realment meritòries, no hi hauria hagut inconvenient a cercar al Museu un marc de ric. Mentrestant, ni ells no han tingut cautela ni en tingué l'Ajuntament gestor, capaç de gestar realitzacions com aquesta però incapaç d'administrar.

Altament, una realització sufragada amb diners de l'erari municipal hauria d'haver estat portada a terme per un Patronat i una Junta Directiva veritablement populars i no tancats per tothom qui no fos grat al reduït nombre de persones que tingueren la iniciativa d'instal·lar un museu en edifici propi pagat per l'Ajuntament. Si el Museu l'havia de pagar el poble, com l'havia de pagar, el menys que es podia fer era no seleccionar les persones que havien de regir-lo. No fer-ne un reduït de gent de determinades idees i excloure'n absolutament qui no les tingués.

A part les relacions que es puguin establir de nou entre l'Ajuntament i la Junta Directiva o Patronat del Museu, entenem que el municipi ha de declarar lesiu l'acord dels gestors de gravar durant 20 anys el pressupost amb 3000 pessetes per aquella entitat. Ni els gestors tenien autoritat moral per prendre aquest acord ni els senyors del Museu no s'havien d'aprofitar de les circumstàncies per aconseguir les esmentades 60.000 pessetes en condicions tan especials. Que cadascú tingui la paga corresponent al seu comportament.

Lluís Quer, el jutge del 6 d'octubre, encara no és a la presó

L'ex-jutge de primera instància de Vilafranca Lluís Quer i Rius encara no és a la presó. Volta pel carrer tan fatxenda com sempre. No és a Vilafranca en persona però el seu record hi subsisteix amb una sensació fastigosa. Continua cobrant de l'Estat, d'aquest Estat republicà rediviu que ell va traïr.

Les nostres paraules no provenen d'un criteri particular ni volen ésser un acarnissament. Tot el que diguéssim d'aquest ex-jutge seria un reflex pàl·lid del que es mereix. Ens cal referir-nos-hi per justícia, per dignitat. Els que ja el coneixen que el recordin. Els que no l'hagin tingut de sofrir que el coneguin.

Lluís Quer i Rius vingué de jutge a Vilafranca amb fama d'home d'esquerra. Un d'aquests casos tan corrents durant el primer bienni en què les esquerres, alegres pel resultat del 12 d'abril i confiades respecte la durada de l'aplanament de les dretes, creien totes les protestes de fidelitat de la gent suspicte i es posaven l'enemic a casa. Un d'aquells casos tan lamentables i tant semblants com el de l'acceptar Joan Pardo i Wierle com a secretari municipal.

Passava per home d'esquerres, diem, i així ho feia creure. Calia grimpar i l'esquerisme li feia esqueneta. Hom hi arribà a confiar tant que la seva conducta posterior encara resulta més menyspreable.

Vingueren els fets d'octubre. Lluís Quer i Rius que després s'havia de produir d'una manera tan plàxica, fou avisat el dia 7 per tal d'acudir a efectuar la diligència d'alceixament del ca-

dàver del dissortat Josep Marimon. Es negà a anar-hi. Tingué por de sortir de casa. Llavors encara no era valent com ho fou després amb els presos.

Nomenat jutge instructor dels fets de Vilafranca, s'estatjà a la Casa de la Vila convertida en caserna, jutjat, presó i lloc de turment tot d'una peça. Es penjà una pistola a cada anca, a tall de *cow-boy* o de pistoler, i començà a actuar. Qui és, dels que foren detinguts, que no el recorda. Li sortia tot-hora fum del cap. Parlava cridant com un foll. Anava amb la pistola a la mà com un domador de feres. Parlava en castellà. A un detingut, més digne que ell i més persona, el feia posar de cara a la paret i l'apuntava amb el canó de la pistola tot increpant-lo. A un altre li ventava un raig de bufetades per treure-li la gorra. A un altre el colpejava amb l'arma. A tots els maltractava, els tractava de covards—ellí—, de bandits. Si el detingut era un comerciant o un industrial li preguntava si no se'n donava vergonya d'anar «amb la púrria esquerrana». Concretament: un veritable energúmen capaç de totes les vileses.

Un home com Lluís Quer i Rius erigit en representant de la justícia és un sarcasme. No tingué un gest de gallardia ni d'humanitat. Quan els crits dels detinguts apallissats bàrbarament per les hosts del guàrdia civil Moisès—un altre cas digne de recordar a l'hora de les responsabilitats—, pujaven estridents i punxants fins al seu despatx, no tingué ni molt menys l'actitud d'intercedir a favor d'aquells homes. Podia fer-ho. Havia de fer-ho. Era el jutge, la màxima autoritat. Però cada dia el fet es repetia. I ell ho sabia i ho aprovava.

La ploma i el pensament senten una repugnància infinita en parlar d'aquest jutge, carceller i saig. Però cal vèncer el fastig per posar al descobert aquest personatge. Per posar-lo al descobert i per refrescar la memòria dels que l'hagueren de sofrir. I perquè es faci justícia.

Com a paga de la seva actuació inhumana, infecta, vergonyosa, fou nomenat per la Ceda president de l'Agrupació desena de Jurats Mixtos de Barcelona. Una magnífica prebenda. I per torna li fou lliurada la Creu Blanca del

Mèrit Militar. Ambdós premis són un escarni a la justícia, un estímulo perquè els jutges actuïn com a delinqüents.

Recordeu aquest nom, homes d'esquerra: Lluís Quer i Rius. Si alguna vegada us trobeu al davant l'home que el porta, escupi-li la cara. Si entreu a un lloc on ell sigui, marxeu-ne. Si el trobeu pel carrer, feu-lo detenir sota la vostra responsabilitat. Cent testimonis recolzaran la vostra acusació. I la justícia, si és justícia, sentirà una mena de satisfacció de reivindicar-se tancant un jutge culpable a la presó.

La festa de Sant Tomàs d'Aquino i l'Institut

Ja han passat gairebé cinc anys des de la proclamació de la República, però, pels indicis que hem anat recollint, hi ha certament de bé que nos'ha adonat encara que s'ha produït un tal fenomen històric i humà. Per certa gent de bé que el cel, el nostre protector, ha fet caure casualment a Vilafranca, no ha passat ni el 14 d'abril, ni el desvetllament republicà del 16 de febrer ha estat prou ressonant per poder desvetllar el seu ànim voluntàriament adormit.

Per certa quitxalla filla de gent de bé, sants cristians, tots ells foren batejats, tampoc no ha passat res. D'aquesta ja sabem, però, que la quitxalla és la quitxalla i no cal donar-los la culpa de tot el que fan. Si les seves pobres carbassoles, que un dia han de contenir tota laciència i esplendor del nostre i estimat gran Penedès, no poden fer-se càrrec dels temors i de les ànsies dels seus pares, no és que ells en siguin culpables del tot. Si la gent gran, també cal fer una altre salvetat, es vol servir d'ells per afanyos confesables, no per això els culpables són els infants.

Avui fa vuit dies va celebrar-se la festa de Sant Tomàs d'Aquino, l'àngel protector de les escoles, patró dels estudiants. Els alumnes de l'Institut, —més festes hi haguessin!— celebren la gran diada. No sabem qui va ésser la comissió que confeccionà el programa, però, mereix un premi. Al matí missa resada amb grans cants i sermó de frare. Així començava el programa.

Amics nostres que es preocupen del laïcisme escolar han recorregut a denunciar el fet prop del Consell local. Se'ls ha dit allí que això era afer de l'Ajuntament. Han anat a l'Ajuntament i aquest ha hagut de manifestar que poca cosa pot ell fer prop de les coses que passen a l'Institut. Assabentats més de prop, sabem que els professors de l'Institut declaren que ells deixen els alumnes en completa llibertat de fer el que els dona la gana. I nosaltres diem: si no hi ha ningú que pugui privar que a Vilafranca se celebri actes tan vergonyosos per les lleis de la República com els del dissabte passat no per això deixen d'haver-hi els culpables. No per

TEATRE PRINCIPAL

Dimarts, dia 17 de març, a les deu del vespre

GRAN BALL BENÈFIC

amb l'Orquestrina THE-MOND-JAZZ, en el qual es sortejaran valuosos obsequis

El producte del ball serà destinat a la gent necessitada de la vila

HACE 30 AÑOS

El 6 de octubre de 1934

30 años hace de aquella noche triste y aciaga de aquel sábado, día 6 de octubre de 1934, en la que nuestras iglesias, capillas y edificios religiosos fueron saqueados, profanados, e incendiados, en nombre de la «libertad», de la «cultura» y de la «democracia».

Es vergonzoso y doloroso observar, que aun haya quien quiera olvidar aquellos desmanes cometidos en aquella noche de tan infausto recuerdo para los vilafranqueses.

Publicamos estas fotos y un artículo aparecido en uno de los periódicos de aquella época, porque esa minoría de juventud que desea tanta «libertad» vean lo que sucedió cuando los que la predicaban y proclamaban, desde aquella nefasta República anti-española.

L'incendi sacril·leg de Vilafranca em recorda un altre incendi amb el qual te certes semblances i ensenyances. Viatjan per terres d'Orient varem arribar a Salònica, l'antiga Tessalònica catequitzada per Sant Pau. Des del port veieu desseguit al mig de la ciutat una terrible i extensa xacra voltada d'edificis moderns que de mica en mica tendeixen a cloure-la. Es el rastre del gran incendi de l'any 1917 que iniciat al port s'encomenà a les cases veïnes i pujà, saltant de casa en casa fins al gran temple del patró de la ciutat Sant Demetri. Aquests incendis de ciutats orientals son tan fulminants com extensos, perquè la majoria de les cases son de fuste resseca i els carrers molt estrets. El foc fàcilment pogué arribar fins als peus de Sant Demetri, va destruir gairebé tot el seu temple recobert de marbres i mosaics. Tot el sostre a terra, les columnes ajassades i esmicolades, l'herba apareixent com una protesta de vida en mig de la destrucció. Una destroça que el brill dels marbres restants feien més dolorosa.

Però el guia ens obrí uns porticons improvisats sobre una paret per amparar alguna cosa de valor i heus aquí que aparegué la figura rutilant de Sant Demetri, un gran plefó de mosaic que les flames no gosaren tocar. Sant Demetri sobre el fons d'or del mosaic, amb l'impertorbabilitat de l'home acostumat a les coses eternes, semblava dirigir tota aquella colla d'obres que esculpien els capitells i columnes de la basilica que es restaurada amb un optimisme civil i elevat a la vegada.

Entre nosaltres també un incendi paorós, saltant d'un cap de fusta corcada a l'altre, ha devorat en unes hores el nostre gran temple, tota la seva riquesa artística i la nostra fama. Les flames i la follia destructora però, han respectat el nostre Patró i les seves relíquies. S'ha sal-

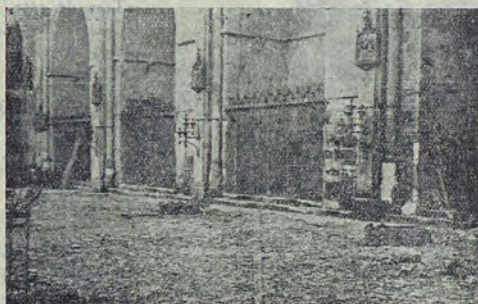
Sota la mirada de Sant Fèlix

vat la llavor colgada al fons de la terra. Unes ruïnes al voltant d'aquestes ruïnes d'home que son aquests ossos de Sant Fèlix el martiri de la nostra basilica sobre el martiri d'aquell gran heroi romà! L'església ja hi està acostumada a aquests martiris.

Però, així com l'església canonitza i glorifica els seus màrtirs, nosaltres també hem de canonitzar i glorificar el nostre primer temple màrtir. L'hem de refer i embellir sota els auspicis d'aquestes relíquies intactes i de l'imatge del nostre Patró, que al fons de la cripta aixeca

els ulls com preveient la destroça de l'altar de Déu que tenia al seu damunt.

Passats els primers moments d'estupor tots plegats ens hem de posar al treball, sense adormir-nos sobre els llaurers cremats. Hem de provar que la vitalitat de l'Església de Vilafranca no es extingida i que d'aquestes runes, runes de sants i runes de temple, en fem sortir obres de religió i art, que tornin a la nostra Basilica el seu prestigi perdut. Hem de tornar a fer florir aquell brot d'olivera que portava la nostra antiga imatge de la Mare de Déu

En las presentes fotos mostramos como quedó la Basilica de Santa Maria y la capilla del Remedio de la parroquia de la Santísima Trinidad.

dels Socors, ara cremat, com un símbol de pau del Penedès, cremada amb els líquids inflamables de la demagògia.

Tots plegats hem de procurar que al costat del prestigi sagrat d'aquest temple s'ajunti el prestigi artístic que n'era com una manifestació externa. A manca de segles hem de valorar aquest casal de Déu amb obres d'art veritable. Aquests dies la gent de Barcelona quan em parlaven dels incendis de la nostra vila, molts em preguntaven si també havien estat destruïdes les escultures d'En Llimona que hi ha a la cripta de Sant Fèlix. Això vol dir que si la nostra basilica ha perdut un tresor apilotat segle darrera segle per la fe i l'art que mai més podrà trobar-se, li podem donar una bellesa nova que atregui les mirades de tothom i ens rehabiliti davant de tot Catalunya. Hem de fer que la restauració sigui perfecta, i més que una restauració sigui una creació adaptada a les línies majestàtiques del gran temple. Hem de fer que altars, imatges i vidrieres tinguin un valor propi i que malgrat siguin del dia abans ja tinguin una bellesa secular. I recordem-nos que embellint el nostre gran temple, tota la nostra vila pujarà de to i al mateix temps demostrarem que els qui varen cremar les nostres esglésies varen ésser uns altres. Tant de bo que ben aviat Sant Fèlix desde la seva cripta pugui contemplar i guiar a tot un estol d'artistes i artesans enfaïnats a refer i embellir la casa del Nostre Amo.

Però com diu l'adagi, abans de començar ja cal que ens senyem.

Rogamos a nuestros suscriptores comuniquen con la mayor urgencia cualquier anomalía, en la recepción del periódico.
El Administrador.

Perque no torni el 6 d'Octubre

PERQUE S'ALLUNYI
L'ESPERIT DE LA
REVOLTA.
PER EVITAR LA
TRASKA REPETICIO
D'AQUELLA NIT
TERRIBLE
I VERGONYOSA

Santa Maria de Vilafrauta

Barreu el pas a la revolta!
Compliu el vostre deure: Poteu el
FRONT CATALA D'ORDRE

Per
elles!

VOTA LES

ESQUERRES

ARTECHE 36

ATLÀNTIDA, A.G. Pg. St. Joan, 34 T.º 52636 Borna